

NK TISKOVÁ ZPRÁVA

Národní knihovna
České republiky
National Library
of the Czech Republic

1. 9. 2014

Více najdete na www.nkp.cz a www.klementinum.cz <Pro novináře>

Zpřístupnění výsledků projektu NDK & zveřejnění systému Kramerius 4 v Národní knihovně ČR

Praha, Klementinum: **K 1. září 2014** Národní knihovna ČR oficiálně zveřejňuje dosavadní výsledky projektu Vytvoření Národní digitální knihovny (NDK). Současně je také v Národní knihovně ČR v pilotním provozu spuštěna i aplikace [Kramerius verze 4](#), která je využívána pro zpřístupňování dokumentů digitalizovaných v rámci projektu NDK.

Co je NDK?

Národní digitální knihovna je souhrn aktivit, které provozuje Národní knihovna ČR spolu s partnerskými institucemi, směřující k digitalizaci a zpřístupnění národního knihovního dědictví. Jejím nejvýraznější složkou je dotační projekt "Vytvoření Národní digitální knihovny" spolufinancovaný ze Strukturálních fondů EU (Evropského fondu pro regionální rozvoj) prostřednictvím Integrovaného operačního programu MV. V rámci tohoto dotačního projektu Národní knihovna České republiky a Moravská zemská knihovna v Brně zdigitalizují, dlouhodobě ochrání a zpřístupní významnou část svých fondů.

Projekt Národní digitální knihovna v sobě zahrnuje tři hlavní linie:

1. **Digitalizace významné části bohemikální produkce 19.- 21. století**, tj. knih vydaných na území České republiky, napsaných v češtině nebo pojednávajících o Česku. Celkem do konce roku 2019 zdigitalizujeme více než 50 mil. stran, tedy přibližně 300 000 svazků.
2. **Dlouhodobé uložení dokumentů ve spolehlivém digitálním úložišti**. Úložiště poskytne prostor pro bezpečné umístění dosud digitalizovaných dokumentů i digitálních dokumentů vytvořených či získaných v rámci dalších projektů.

- 3. Zpřístupnění digitálních dokumentů.** Pokud to autorské právo dovolí, bude zdigitalizovaný materiál zpřístupňován volně a zdarma.

Projekt je financován částkou cca 300 mil. Kč v rámci Výzvy č. 07 Integrovaného operačního programu "Elektronizace služeb veřejné správy", prioritní osa 1: Modernizace veřejné správy, oblast intervence 1.1 Rozvoj informační společnosti ve veřejné správě.

Nositелеm projektu je Národní knihovna ČR, partnerem je Moravská zemská knihovna v Brně.

Digitalizace se zaměřuje na novodobé fondy těchto knihoven. Díky výsledkům projektu NDK mohou být jednoduše přístupné dokumenty, které jsou svých charakterem často unikátní a vzácné, jsou součástí kulturního dědictví a digitalizace jim tak dává nový život. Do této kategorie lze zařadit např. moravská periodika z druhé poloviny 19. století, přinášející cenné svědectví o každodenním životě, která byla v rámci projektu rovněž zdigitalizována.

System Kramerius

Národní knihovna ČR využívá pro zpřístupňování digitalizovaných dokumentů systém Kramerius. Motivací pro jeho vznik byly povodně v r. 2002. Kramerius 4 je databázová aplikace, kterou ve spolupráci vyvíjí několika českých institucí (Knihovna Akademie věd, Národní knihovna ČR, Moravská zemská knihovna, Národní technická knihovna a Národní lékařská knihovna) a společnosti Incad. Vývoj systému Kramerius verze 4 probíhá od roku 2009, v současné době je na období 2012 - 2015 financování jeho vývoje zajištěno díky projektu "Česká digitální knihovna a nástroje pro zajištění komplexních digitalizačních procesů" z Programu aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity (NAKI) Ministerstva kultury ČR. V NK ČR je Kramerius 4 provozován v unikátní rozprostřené instalaci.

Vazba na předchozí digitalizační projekty a jejich prezentaci

I před spuštěním projektu NDK probíhala v NK ČR rozsáhlá digitalizace zaměřená zejména na dokumenty ohrožené degradací kyselého papíru. Velké množství bohemikální neperiodické produkce 19. století bylo digitalizováno díky finanční podpoře tzv. Norských fondů. Výsledky těchto předchozích digitalizačních projektů jsou v současné době uživatelům prezentovány ve starší verzi systému Kramerius 3 (<http://kramerius.nkp.cz>). Aktuálně je zde zpřístupněno 796 periodik a 11412 monografií, tj. přes 8,7 milionů digitalizovaných stran.

Jak již bylo uvedeno, vedle výstupů z projektu NDK, zpřístupňuje NK ČR v systému Kramerius 3 přes 8,7 miliónů digitalizovaných stránek z předchozích projektů. S přestupem na vyšší verzi, tj. Kramerius 4 bylo nutné vyřešit i přesun veškerého obsahu, který je nyní prezentován v systému Kramerius 3. Vzhledem k enormnímu objemu dat, změně technologií a vývoji standardů je tato migrace mezi systémy Kramerius 3 a Kramerius 4 časově extrémně náročnou operací, která zatím nebyla ukončena.

Národní knihovna ČR se tak musí vyrovnat se situací, kdy jsou výsledky digitalizace v rámci projektu NDK nativně zpřístupňovány v systému Kramerius 4, nicméně integrace výstupů z předchozích digitalizačních projektů do systému Kramerius 4 zatím nebyla vzhledem k objemu dat dokončena. Uživatelům tak zůstávají přístupné oba systémy, pro jejich lepší provázanost vzniklo v systému Kramerius 4 speciální rozhraní, které umožňuje prohledávat i dokumenty uložené v systému Kramerius 3. Cílem NK ČR samozřejmě je, aby se Kramerius 4 stal v NK ČR jediným rozhraním pro zpřístupňování novodobých digitalizovaných dokumentů. I další aktivity NK ČR, včetně průběžně pokračující migrace dat mezi systémy Kramerius 3 a Kramerius 4, jsou tak směřovány k tomuto cíli.

Zpřístupnění digitalizovaných dokumentů

Plný přístup k digitalizovaným dokumentům je možný ze speciálních počítačů NK ČR. Platná legislativa umožňuje volný přístup na internetu pouze k těm digitalizovaným dokumentům, u nichž již vypršela majetková práva. Na internetu je pak možné obsah digitální knihovny volně prohledávat, nicméně zobrazení digitalizované podoby je možné pouze u tzv. volných děl.

Mgr. Karolína Košťálová
Národní knihovna ČR